

Szemponatok és ötlettár a Közösségi Szolgálat bevezetéséhez való felkészüléshez

Váci Egyházmegye

A Közösségi Szolgálat bevezetése remek lehetőség Egyházunk számára az evangelizálásra és a társadalom felé való nyitásra, továbbá szemléletformálásra. A közösségiségnek és a szociális érzékenységnek nemcsak kultúráját, hanem spiritualitását is megéreztetjük a hozzánk érkezőkkel, mely egy pozitív egyházkép formálódásához is vezethet. Természetesen csak akkor, ha nem bögünk le színvonaltalansággal és felkészületlenséggel. Ugyanakkor azt sem mondhatjuk, hogy inkább kevés helyen nagyon profi fogadó helyeket alakítsunk ki kezdeti lépésként, s majd utána innen lehet fejlődni, mert nagy valószínűséggel, ha az iskolák kialakítanak másokkal megbízható partnerséget, akkor később esetleg már szóba sem jöhetünk. Ezért egyszerre kell arra törekednünk, hogy csak olyan szolgálatot vállaljunk fel, ami a diákok számára fejlesztő, élményszerű, s amihez hozzá tudunk rendelni számukra vonzó, hiteles szakmai koordinátorokat és esetleg mentorokat, másrésről arra, hogy minél több kreatív minőségi szolgálatot ajánljunk fel!

Gyakorlatilag minden fontos információ megtalálható a Közösségi Szolgálat Portálon, letölthető módszertani, adminisztrációs, jogi és ötlettárszerű segédanyagokkal:

- [Szülői hozzájáruló nyilatkozat](#)
- [Fogadó szervezettel való együttműködési megállapodás](#)
- [Közösségi szolgálati napló](#)
- [Igazolásminta](#)
- [A pedagógus felkészülését segítő projekt minta](#)
- [Módszertani kiadványunk](#)
- [TÁRS program](#)

I. Néhány égetően fontos szempont

Figyelembe kell venni, hogy

- 18 éves kor alatt 14 óra pihenőidőt kell két nap között biztosítani;
- 16 éves kor alatt naponta 3 órát és hetente 12 órát tevékenykedhet a tanuló 1 nap pihenéssel;
- 16 és 18 éves kor között 4 és fél órát lehet naponta tevékenykedni, hetente összesen 18 órát.

16. életévüket be nem töltött diákok. Tanítási napon csak 2 órát szünetben 3 órát végezhetnek közösségi szolgálatot.

Térbeli korlátozás:

A közösségi szolgálat a tanulók lakókörnyezetében, legfeljebb **30 kilométeres körzeten belül** szervezhető meg Ez irányelv. Mivel cél, hogy az 50 óra után is végezze a feladatot, ezért célszerű, hogy ne legyen túl messze, ahova elmegy a diák rendszeresen.

Abban az esetben, ha a tanuló lakhelye és az iskola székhelye, feladat-ellátási helye nem azonos, lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanuló eldöntse, hol látja el a feladatot. Eltérő helyszínek esetében a tanulónak (szülőnek) hitelt érdemlően bizonyítania kell a közösségi szolgálat teljesítését. Erre alapozva valószínűleg szülői kérésre templomba járó fiataljaink és azok barátai választhatják saját plébániájukat fogadó intézményként, de csak ha az adott plébánia ahhoz biztosítja a törvényi kereteket.

Külső fogadó szervezet, közreműködő szakmai szervezet vagy szakmai koordinátor bevonásakor a felek együttműködéséről megállapodást kell kötni, melyben rögzítik a megállapodást aláíró felek adatain és vállalt kötelezettségein túl:

- a közösségi szolgálatban részt vevő tanuló(k) maximális számát,
- az adminisztráció és a teljesítési gazolás módját és rendjét,
- a foglalkoztatás időtartamát,
- a szakmai koordinátor nevét, feladatkörét, elérhetőségeit,
- az esetleges eszközök, juttatások, más felmerülő költségek biztosításának rendszerét (étkezés, utazás),
- a szereplők felelősségét (például baleset esetén).

Tisztázni kell, hogy a peremfeltételeket miként tudja közösen az iskola és a fogadó intézmény biztosítani. Célszerű (ha egy nagyobb intézményben teljesítenek szolgálatot a tanulók), hogy valamilyen megkülönböztető jelzés legyen rajtuk (például póló, kitűző), amely alapján az intézmény dolgozói, az intézmény ellátottjai tudják a tanulókról, hogy milyen minőségben vannak jelen. Rendezni kell, hogy a tanulók étkezése – ha szükséges –, miként lesz megoldva, továbbá eszközigeny esetén (például kézműves eszközök, védőkesztyű, stb.) a felszereléseket ki biztosítja. Meg kell állapodni, hogy ki milyen arányban vállalja a felelősséget a szolgálat során történő balesetekért, károkozásért (például a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény).

A tanulók tevékenysége nem lehet szakfeladat ellátása, különösen az egészségügyi, szociális területen kell körültekintően eljárni a tevékenységek szervezésekor.

A fogadó szervezet köteles biztosítani:

- a) a közösségi szolgálattal összefüggő tevékenység ellátásához szükséges tájékoztatást és irányítást, az ismeretek megszerzését,
- b) a tizenharmadik életévét be nem töltött tanuló, illetve a korlátozottan cselekvőképes nagykorú tanuló esetén a közösségi szolgálati tevékenység folyamatos, szakszerű felügyeletét.

Ha a megállapodás másként nem rendelkezik, a Fogadó Szervezet gondoskodik a közösségi szolgálati tevékenység ellátása érdekében szükséges utazásról, szállításról, szállásról és étkezésről.

A céloknak világosnak és mérhetőnek kell lennie.

Cél lehet, hogy szeretném elérni azt, hogy várjanak, amikor hozzájuk megyek, vagy hogy érezzem azt, hogy fontos vagyok nekik. A program végrehajtása során folyamatosan vizsgálni, ellenőrizni kell, hogy a célok megvalósulnak-e. Ez azért is nagyon fontos, mert ha például az a cél, hogy a tanulók, pedagógusok elköteleződjenek a tevékenység irányába nem valósul meg, és ezt az elején nem vesszük észre, akkor nagy lemorzsolódással, fluktuációval számolhatunk. Akár olyan magasabb célok, mint például a szemléletformálás negatív irányt vehetnek fel, illetve az előítéletek csökkentése helyett bebetonozódhatnak a korábbi negatív tapasztalatok, hiedelmek, sztereotípiák. Az intézményeket is motiválni kell, s csak akkor szabad kapcsolatba lépni velük, ha értelmes célokat tudnak megfogalmazni a maguk számára a közösségi szolgálattal kapcsolatban. Az intézmények nem mindenütt felkészültek önkéntesek fogadására, nincsen önkéntes koordinátoruk, kevés a tapasztalatuk az önkéntesség területén. Jellemző tünet, hogy egyes fogadó szervezetek negatívan állnak a diákokhoz, mivel fiatalok, tapasztalatlanok, rövid időre jönnek szolgálatot ellátni.

Minden oldalon óriási felelősség egy-egy ilyen folyamat, program elindítása. A Segítés egyik „alaptörvénye”: ha kapcsolatba kerültem egy emberrel, beszélgettem vele, enni adtam neki, onnantól kezdve felelős vagyok érte. Számít rám, fontos vagyok neki, igényli szeretetemet. Amilyen fontos az indítás a folyamatban, ugyanolyan fontos a lezárás is. Tudnia kell, meddig vagyok mellette, mi fog történni ebben a kapcsolatban, és az meddig fog történni.

II. Ötlettár:

- MINDEN PLÉBÁNIA megszervezheti, hogy településükről a térség középiskoláiba járó fiataljaikat (pl. bér málkózók, megbér máltak) helyben milyen szolgálatos feladatokra várják haza, hozhatnak magukkal másokat is:
- Idősek látogatása (kettesével), karitatív tevékenységek
- Kölcsönözz ki egy Nagymamát! – Idősekkel együtt játszás, számítógépes ismeretekbe való bevezetésük
- Templom, templomkert, plébánia körüli munkálatok (pl. kerítésfestés, kertrendezés)
- Egyházközségi babysitter szolgálat – gyerekvigyázás családoknak szervezett alkalmakon
- Bibliai játszóház – baba-mama kluboknak
- Diákmisék alatt gyerekfelügyelet, utána játékos/kézműves foglalkozás számukra
- Egyházközségi rendezvényeken belüli szolgálatok, ünnepszervezés
- A településen tisztelt idősekkel életinterjú készítés
- IFJÚSÁGI IRODA SZERVEZÉSÉBEN: irodai munkák (fénymásolás, adatbázis kezelés)
- média önkéntesség (mente.hu cikkek, interjúk korrektúrázása, írása, kis filmek forgatása, vágása...)
- Nyári táborok helyszínén építőtábor
- Regionális és Egyházmegyei vagy Országos Találkozókon (pl. Nagymaros), táborokban rendezői, konyhai vagy ifjúságsegítői feladatok (pl. kiscsoport vezetésben besegítés).
- 72 h Kompromisszum nélkül
- Egyházmegyei foci-kupa, sportnap lebonyolítása (szervezés, versenykiírás, pontozás, bírószkodás)
- Tisztelet Napja: cigány fiatalokkal integrációs nap: közös sport, játék, tánc, beszélgetés
- **TOVÁBBI ÖTLETEK** (a csatolt dokumentumok alapján): diákvér program
- „Fuss a fényben” program, amelyen látássérült emberekkel együtt mozoghattak a látó fiatalok
- gyűjtőprogramokat határokon túli gyermekintézmények támogatására,
- adventi gyűjtést a rászoruló diáktársak számára (pénzadományokat nem gyűjthetnek), és
- arra is volt példa, hogy kezdeményezték az ún. cunami-árvák örökbefogadását (a közösségi szolgálat kereteiben hasonló országban belül lehet szervezni, de külföldre irányulót nem).
- ünnepekhez kapcsolódó műsorok szervezése, előadása
- fogytékkal élők, hátrányos helyzetű gyermekek táboroztatása
- otthonukban élő idősek segítése
- vetélkedők előkészítése, szervezése, lebonyolítása
- katonasírok gondozása
- környezet, játszótér tisztasága, parlagfű irtás stb.
- drog prevenció
- ifjúsági csoportvezetői tevékenység
- irodai asszisztencia, adatfeldolgozás
- logisztikai feladatok
- gyerekek étkeztetése, öltöztetése, közös sport, játék velük
- idős emberek segítése egyénileg otthonukban (sétáltatás, bevásárlás, beszélgetés, közös főzés, takarítás, udvar rendbe tétele, favágás stb.);
- idős emberek támogatása szociális intézmény keretei között (sétáltatás, beszélgetés, szoba rendezése, étkezésben segítség, ágynemű áthúzása);
- felolvasás, beszélgetés, egyéb, a mentális egészséget támogató tevékenységek;
- egyéb szociális tevékenység.
- korrepetálás alsóbb évfolyamokon, gyermekotthonban, sajátos nevelési igényű intézményben;
- bölcsődékben, óvodákban a mindennapi tevékenységekben, játékokban való részvétel;
- oktatás idősek számára (például számítógép-használat, nyelvtanítás);
- kulturális intézményekben múzeumpedagógiai vagy egyéb szolgálat elvégzése;
- közösségi tevékenységek: katonasírok gondozása;
- közgyűjteményben önkéntes feladatok ellátása;
- bölcsődékben, óvodákban, idősek otthonában stb. kulturális program szervezése (például bábjáték, amatőr színelőadás, versmondás, prózafelolvasás, mesemondás, éneklés)
- parkrendezés, közösségi terek tisztítása, rendezése;
- biciklitároló javítása, festése, kerítésfestés;
- szociális intézmény környezetének rendezése, fa- és növényültetés, avar összegyűjtése;
- környezettudatosságra, fenntartható fejlődésre vonatkozó programokban való részvétel, a programok népszerűsítése (iskola, civil szervezet honlapján, blog írása, szórólapok készítése stb.);

- megújuló energiaforrások fontosságát szolgáló programok népszerűsítése;
- Natura 2000 területek megóvásában részvétel;
- egyéb környezet- és természetvédelmi tevékenység.
- közös programok nehézséggel élő kortársakkal (SNI: sajátos nevelési igényűekkel) vagy idősekkel; bölcsődésekkel, óvodásokkal, idős emberekkel: sport, kézművesség, játék, főzés, egyéb közös programok;
- közös programok (ünnepek, kézművesség, játék, farsang, közös műsor kialakítása, közös sütés, fodrászat) – SNI vagy idősek.
- **Betegekkel:** (Ez a legnehezebb terület, mert pszichikai, **egészségügyi alkalmasság kell a teljesítéséhez, etikai normáknak** kell megfelelniük, s nehéz felelősséget vállalni az esetleges megbetegedésekért, vagy elkövetett hibákért)
- Szükség van a programban olyan tevékenységekre, amelyek nem az emberi kapcsolatokon alapulnak: pl. graffiti eltávolítása, kerítésfestés, katonasírok gondozása, kertrendezés. Ez nem a program fő csapásiránya, de nem minden diák alkalmas arra, hogy emberekkel foglalkozzon.

III. Cselekvési terv javaslat:

1. Megkeresni az egyházmegyében az egyes szakpasztorációk felelőseit esetleges jó ötletekkel – (lásd csatolt anyagok): kórházi lelkigondozók, EKIF – Katolikus Iskolák Főhatósága, karitasz, cigánypasztoráció, családpasztoráció, drogpasztoráció, börtönpasztoráció, egyházmegyei családi napközi otthonok, nevelőszülői hálózat stb.
2. Megkeresni a plébániákat.
3. Megkeresni az egyházmegyében lévő egyházi célú civil szervezeteket, alapítványokat
4. Tájékoztatni őket, mit jelent fogadó szervezetnek lenni. Kérni tőlük pontos adatokat arról, hogy hol, milyen tevékenységi körben, milyen szakmai koordinátorral, esetleg mentorral, milyen rendszerességgel, milyen időintervallumban tudnának fogadni önkénteseket. Legkésőbb április végéig.
5. Regisztrálni minél több egyházmegyei fogadó szervezetet, lehetőleg az ifjúsági irodát is (ez ugyan nem kötelező, de előny).
6. Megkeresni az érintett iskolákat, de kiemelten az egyházi iskolákat, s megajánlani számukra az Ifjúsági Iroda és az Egyházmegye terephelyeit, továbbá segítségünket a közösségi szolgálatra való motiválásban (pl. néhány kedvcsináló alkalmat tarthatunk önkéntességről fiatalok tapasztalataival fűszerezve).
7. Megkeresni a fogadó szervezeteinkkel, elsősorban az Ifjúsági Irodán és a plébániákon keresztül elérhető érintett diákjainkat, hogy tudjanak róla, hogy amennyiben intézményvezetőjük együttműködési megállapodást köt fogadó szervezetként pl. lakóhely szerinti plébániájukkal vagy közelükben lévő egyéb általunk megajánlott fogadó szervezetünkkel esetleg plébániánkkal, akkor ezt is választhatják közösségi szolgálatuk egy részeként vagy teljes időtartamára. Ezért kérjük, hogy javasolják osztályfőnökükön vagy szüleiken keresztül az intézményvezetőnek általuk előnyben részesítendő fogadó szervezeteinket.

Szakmai koordinátorok, mentorok esetleg iskolai koordinátorok (főleg egyházi iskoláinkban) kiválasztása, felkészítése – pl. egy plébános is lehet mentor? Hiszen a mentor szerepe: a fogadó szervezetnél vagy az iskolában dolgozó, vagy más, megfelelő képzettséggel rendelkező személy, aki elsősorban a tanulók lelki fejlődésével foglalkozik. A közösségi szolgálatot az adott tanuló esetében **koordináló pedagógus** az ötven órán belül – **szükség szerint a mentorral közösen** – **legfeljebb ötórás felkészítő, majd legfeljebb ötórás záró foglalkozást tart.** Az ifjúsági irodák vagy az egyházi mentorok, szakmai koordinátorok segíthetnek a megfelelő felkészítésben és kiértékelésben, záróünnepség megszervezésében, **kisfilmek készítésében** a szolgálatról (nálunk a TVSS-mente.hu csapata). Mentori tevékenység mindenhol megengedett, szociális és jótékonyági területen olykor kötelező, az egészségügyben pedig kötelező. Kulcskérdés a motiváció felkeltése, fenntartása a diákokban, s olykor a pedagógusokban, esetleg a fogadó intézmény szereplőiben is. Nagyban ezen múlik egy program sikere. Ebben nagy segítség a mentor, vagy/és a jól felkészített pedagógus és szakmai koordinátor. Ha a pedagógust kedvelik, és a pedagógus örömmel szervezi a programokat, akkor az IKSZ (Iskolai Közösségi Szolgálat) program is sikeres lesz.

Összeállította:

Farkas László

Váci Egyházmegyei Ifjúsági Lelkész

Lektorálta, szerkesztette:

Cseri Sára

Váci Egyházmegyei Ifjúsági Iroda vezetője

Váci Egyházmegyei Ifjúsági Iroda

ifiiroda@vaciegyhazmegye.hu | +36304739597

www.mente.hu